

Uchwała Nr IX/58/2024
Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim
z dnia 26 listopada 2024 r.

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w latach 2022 -2023 „Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Nowodworskiego na lata 2022-2025”.

Na podstawie art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 107) oraz art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292) Rada Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w latach 2022-2023 „Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Nowodworskiego na lata 2022-2025”, którego treść stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

(-)

Zbigniew Ptak

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292), zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres czterech lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami. Z realizacji programów opieki nad zabytkami co dwa lata sporządzane jest sprawozdanie, zgodnie z zapisem art. 87 ust. 5 ustawy, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

Przedstawiona uchwała jest zgodna z założeniami Strategii Rozwoju Powiatu Nowodworskiego na lata 2015- 2024, obszar priorytetowy: Kapitał gospodarczy (P1), cel strategiczny: CS.1.2 Turystyka katalizatorem dynamicznego rozwoju gospodarczego, cel operacyjny: CO.1.2.1 Utworzenie całorocznej oferty turystyczno- kulturalnej.

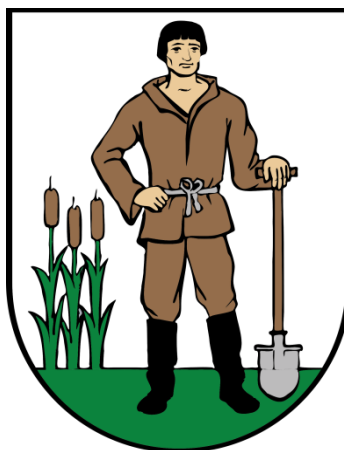
PRZEWODNICZĄCY RADY

(-)

Zbigniew Ptak

Załącznik do Uchwały Nr IX/58/2024
Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim
z dnia 26 listopada 2024 r.

Sprawozdanie z realizacji w latach 2022-2023 Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Nowodworskiego na lata 2022-2025

Nowy Dwór Gdański, październik 2024 r.

Wstęp

Rada Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim w dniu 30 listopada 2022 r. przyjęła Uchwałą Nr XIV/59/2022 „Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Nowodworskiego na lata 2022-2025”. Podstawą prawną sporządzenia programu jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2024 poz. 1292), która zobowiązuje samorządy wojewódzkie, powiatowe i gminne do opracowania takiego programu. Na mocy art. 87 ust. 5 ww. ustawy zarząd powiatu jest zobowiązany do sporządzania co 2 lata sprawozdania z realizacji programu, które przedstawia radzie powiatu.

Sprawozdanie jest podsumowaniem działań w latach 2022-2023, podejmowanych przez zaangażowane podmioty, w tym Powiat Nowodworski, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wojewódzki Urząd Konserwatora Zabytków, Samorząd Województwa Pomorskiego, jednostki samorządu terytorialnego, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty realizujące działania na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego w Powiecie Nowodworskim.

Poniższe sprawozdanie ma również na celu wyciągnięcie wniosków i w konsekwencji zapewnienie lepszej i bardziej kompleksowej ochrony w nowym dokumencie strategicznym.

W sprawozdaniu ujęto działania podejmowane w celu ochrony dziedzictwa kulturowego na terenie powiatu nowodworskiego, wynikające z przyjętych w programie priorytetów i kierunków działań, którymi są:

- I. Zarządzanie dziedzictwem kulturowym powiatu
- II. Ochrona krajobrazu kulturowego powiatu
- III. Promocja, edukacja i dokumentacja walorów dziedzictwa kulturowego powiatu.

Kierunki powiatowego programu opieki nad zabytkami są realizowane poprzez wspólne działania władz samorządowych, właścicieli oraz zarządców obiektów, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń.

I. Zarządzanie dziedzictwem kulturowym powiatu.

1. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych.

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego swojego terenu, Powiat Nowodworski podejmował działania w celu ochrony obiektów zabytkowych. Realizując przyjęty Program jako zobowiązanie, w miarę posiadanych środków finansowych, ustalany jest corocznie budżet na ochronę zabytków i zachowanie dziedzictwa materialnego powiatu. Dotacje przyznawane są przez Samorząd Powiatu według ustalonej procedury. Zainteresowanie właścicieli obiektów zabytkowych możliwością dofinansowania prac konserwatorskich oraz ich oczekiwania nie są całkowicie spełniane ze względu na ograniczone możliwości budżetu powiatu. Podstawę przyznawania dotacji stanowi Uchwała Nr I/7/2021 Rady Powiatu w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 29 stycznia 2021 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, położonym na obszarze Powiatu Nowodworskiego. Samorząd Powiatu Nowodworskiego udzielił następujące dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach.

Wykaz dotacji przyznanych z budżetu Powiatu Nowodworskiego w latach 2022-2023:

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Wysokość dotacji (zł)
2022 r.			
1.	Parafia Greckokatolicka p.w. św. Mikołaja w Żelichowie	Prace konserwatorskie przy wschodniej części ściany południowej kościoła p.w. Św. Mikołaja w Żelichowie	Przyznana dotacja 7.000,00 Całkowity koszt zadania 142.644,11
2.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Elżbiety Węgierskiej Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Lubieszewie	Konserwacja i restauracja barkowego, polichromowanego stropu z kościoła p.w. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie – etap III	Przyznana dotacja 10.000,00 Całkowity koszt zadania 400.881,94
2023 r.			
1.	Parafia Greckokatolicka p.w. św. Mikołaja w Żelichowie	Konserwacja południowej części ściany wschodniej	Przyznana dotacja 8.000,00 Całkowity koszt zadania 168.545,80
2.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Elżbiety Węgierskiej Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej w Lubieszewie	Konserwacja i restauracja barokowego, polichromowanego stropu z kościoła p.w. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie – etap IV	Przyznana dotacja 12.000,00 zł Całkowity koszt zadania 380.000,00

Kościół p.w. Św. Mikołaja w Żelichowie, ściana południowa – stan przed pracami konserwatorskimi

Kościół p.w. Św. Mikołaja w Żelichowie, ściana południowa – stan przed pracami konserwatorskimi

Kościół p.w. Św. Mikołaja w Żelichowie, ściana południowa – stan przed pracami konserwatorskimi

Kościół p.w. Św. Mikołaja w Żelichowie – ściana południowa – stan po pracach konserwatorskich

Kościół p.w. Św. Mikołaja w Żelichowie – ściana południowa – stan po pracach konserwatorskich

Kościół p.w. Św. Mikołaja w Żelichowie, ściana wschodnia – stan przed pracami konserwatorskimi

Kościół p.w. Św. Mikołaja w Żelichowie, ściana wschodnia – stan przed pracami konserwatorskimi

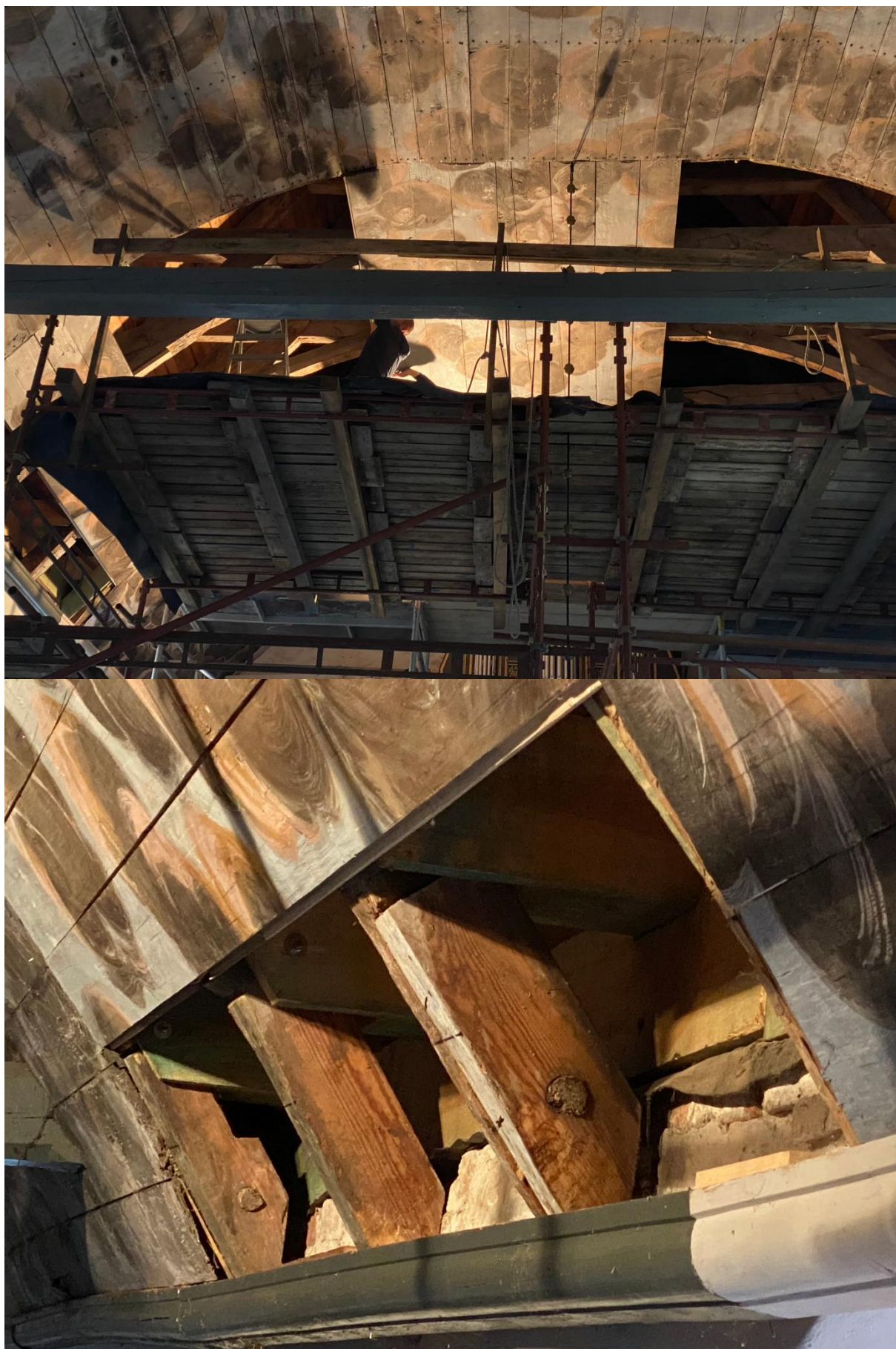
Kościół p.w. Św. Mikołaja w Żelichowie, ściana wschodnia – stan przed pracami konserwatorskimi

Kościół p.w. Św. Mikołaja w Żelichowie, ściana wschodnia – stan po pracach konserwatorskich

Kościół p.w. Św. Mikołaja w Żelichowie, ściana wschodnia – stan po pracach konserwatorskich

Kościół p.w. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie – strop przed pracami konserwatorskimi

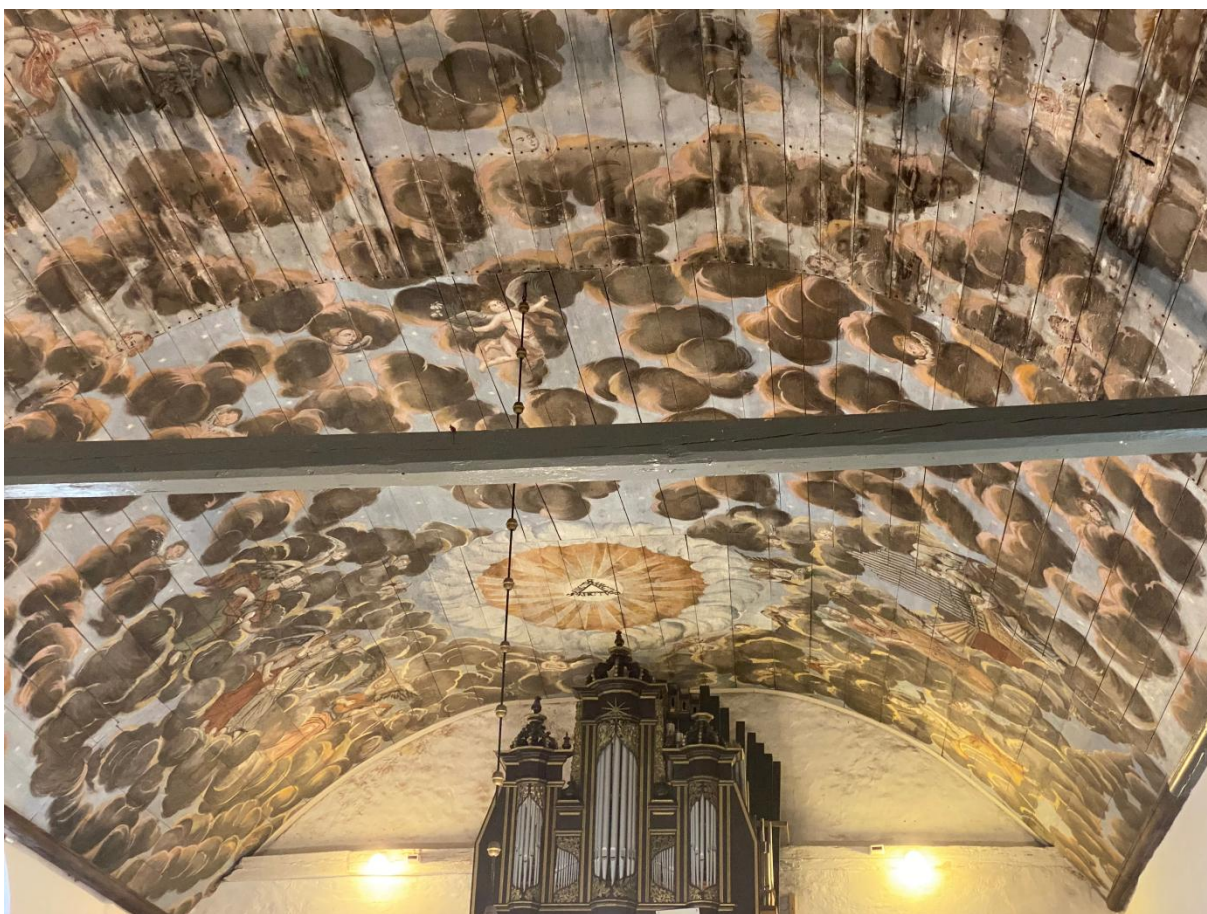
Kościół p.w. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie – strop przed pracami konserwatorskimi

Kościół p.w. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie – stan po konserwacji stropu

Kościół p.w. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie – stan po konserwacji stropu

Kościół p.w. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie – stan po konserwacji stropu

Wśród podejmowanych działań przez Powiat Nowodworski zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych ważną rolę odgrywa kwestia pozyskiwania środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością powiatu, a także prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych stanowiących własność powiatu.

Powiat Nowodworski, jest właścicielem lub zarządcą kilku obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków:

- ✓ most drogowy zwodzony na rzece Tudze w Stobcu- Tujsku,
- ✓ most kolejowy obrotowy w ciągu linii kolei wąskotorowej nad rzeką Szkarpawą w Rybinie,
- ✓ most drogowy zwodzony na Wiśle Królewieckiej w Sztutowie,
- ✓ budynek Starostwa Powiatowego przy ul. gen. Władysława Sikorskiego 23 w Nowym Dworze Gdańskim,
- ✓ budynek dworca kolejki wąskotorowej wraz z lokomotywownią kolei wąskotorowej przy ul. Dworcowej 29 w Nowym Dworze Gdańskim,
- ✓ droga 2305 G bruk w Kmiecinie.

W latach 2022 -2023 realizowane były przez Powiat Nowodworski następujące projekty:

1. „Pętla Żuławska – Poprawa dostępności Nowego Dworu Gdańskiego drogą wodną”

Wartość projektu: 11 448 030,72 zł.

Wartość dofinansowania z Funduszy Europejskich: 9 754 333,25 zł.

Projekt zrealizowany został w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa – 08. Konwersja, Działanie – 08.04. Wsparcie atrakcyjności walorów dziedzictwa przyrodniczego. Projekt obejmował 4 inwestycje: przebudowa mostu kolejowego w Rybinie, przebudowa mostu stałego na podnoszony w Żelichowie, przebudowa mostu zwodzonego w Tujsku oraz budowę przystani żeglarskiej przy Starostwie Powiatowym w Nowym Dworze Gdańskim.

W latach 2022 – 2023 realizowane były prace związane z przebudową zabytkowego mostu kolejowego w miejscowości Rybina oraz przebudową mostu stałego na podnoszony w miejscowości Żelichowo. Prace związane z mostem w Rybinie zostały zakończone na początku grudnia 2023 roku. Prace związane z mostem w Żelichowie zostały zakończone w styczniu 2023 roku. Dodatkowo w sierpniu 2022 roku zakończyła się realizacja budowy przystani żeglarskiej przy Starostwie Powiatowym w Nowym Dworze Gdańskim oraz dostawa wyposażenia na jej rzecz – łodzi, garażu, mebli oraz m.in. elektroniki.

Czas trwania projektu: 2017-12-11 do 2023-12-31

2. „Pomorskie Trasy Rowerowe – Rowerem przez Żuławy - partnerstwo Gminy Nowy Dwór Gdański”

Projekt był elementem Przedsięwzięcia Strategicznego Pomorskie Trasy Rowerowe o znaczeniu międzynarodowym R-10 i Wiśłana Trasa Rowerowa R-9. Założeniem Przedsięwzięcia Strategicznego Pomorskie Trasy Rowerowe jest stworzenie szlaku R-10 biegnącego w korytarzu trasy EuroVelo 10 Międzynarodowej Trasy Rowerowej R-10 oraz Wiślanej Trasy Rowerowej biegnącej wzdłuż rzeki Wisły i przebiegającej częściowo przez korytarz trasy EuroVelo 9.

Celem głównym projektu było stworzenie nowoczesnego produktu turystycznego, polegającego na zaprojektowaniu i wybudowaniu trasy rowerowej co przyczyni się do poprawy atrakcyjności turystycznej obszaru i powiązanie go międzynarodowym szlakiem rowerowym. Przedsięwzięcie obejmuje wykonanie tras rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, przebiegających przez obszar 4 gmin (Nowy Dwór Gdański, Ostaszewo, Lichnowy, Stegna) leżących na obszarze 2 powiatów (nowodworski i malborski).

W 2022 roku Powiat Nowodworski uzyskał zgodę na zmianę zakresu inwestycji. W ramach projektu wykonane zostały trasy rowerowe wraz z przebudową drogi na odcinkach Rybina – Chorążówka i Stegienka – Jantar o łącznej długości 2,801 km.

Całkowity koszt inwestycji Powiatu: 4 235 493,41 zł.

Dofinansowanie: 2 121 039,95 zł.

Projekt zrealizowany został w ramach działania 8.4. Wsparcie atrakcyjności walorów dziedzictwa przyrodniczego, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.

Czas trwania projektu: 2017-04-03 do 2023-12-31.

3. „Rozbudowa miejsca rekreacyjno – turystycznego wraz z montażem plenerowej gry edukacyjnej w miejscowości Nowy Dwór Gdański”

Całkowity koszt: 107 009,13 zł.

Dofinansowanie: 86 732,71 zł.

Okres realizacji: 2022 – 2023

Przedmiotem projektu była rozbudowa miejsca rekreacji i odpoczynku dla turystów i mieszkańców powiatu nowodworskiego. Miejsce to pełni obecnie funkcję centrum zabaw dla dzieci o tematyce związanej ze światem podwodnym. Projekt stanowi rozbudowę stworzonego w 2021 roku miejsca rekreacyjno - turystycznego przy Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym im. Ireny Sendlerowej w Nowym Dworze Gdańskim. W ramach zadania zorganizowano również festyn o tematyce rybackiej.

Projekt dofinansowany w ramach Programu Operacyjnego "Rybacko i Morze".

4. „Przebudowa budynku Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim w celu uzyskania nowych funkcjonalności i rewitalizacji przestrzeni miejskiej”

Celem projektu była przebudowa budynku Starostwa obejmująca:

1. Budowę wewnętrznego osobowego dźwigu.
2. Remont pomieszczeń piwnicznych oraz w obrębie windy wraz z wymianą i zaprojektowaniem niezbędnych instalacji (elektrycznych, c.o., wodno-kanalizacyjnej, wentylacji, gazu).
3. Izolację zewnętrzną i wewnętrzną budynku.
4. Wymianę stolarki okiennej i drzwiowej.
5. Renowację elewacji budynku.
6. Zastosowanie i wykonanie rozwiązań zamiennych w celu spełnienia wymagań ochrony przeciwpożarowej.

Całkowity koszt projektu to 5 826 865,07 zł

Czas trwania projektu: 2020-2024

Projekt sfinansowany w ramach pożyczki rewitalizacyjnej z Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 w wysokości 4 758 423,64 zł. W latach 2022 – 2023 trwały uzgodnienia z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz prowadzone były zaplanowane prace, po uwzględnieniu uwag konserwatora.

5. „Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej w Powiecie Nowodworskim”

W ramach inwestycji Powiat Nowodworski w 2021 roku uzyskał środki z Programu Inwestycji Strategicznych: Polski Ład na termomodernizację budynków użyteczności publicznej (Urząd Pracy oraz Liceum Ogólnokształcące). Prace obejmują m.in. docieplenie budynków, modernizację instalacji czy wymianę stolarki okiennej. W 2023 roku został wyłoniony Wykonawca, który przystąpił do wykonania dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych decyzji dla budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Ziemi Żuławskiej w Nowym Dworze Gdańskim. W budynku Urzędu Pracy po wykonaniu odpowiedniej dokumentacji przystąpiono do prowadzenia prac budowlanych.

Całkowity koszt projektu: 4 737 280,00 zł.

Dofinansowanie: 4 263 552,00 zł.

Realizacja projektu planowana jest do końca sierpnia 2025 roku.

Ochrona i kultywowanie dziedzictwa kulturowego wsi i charakteru wiejskiego realizowana jest poprzez współorganizację z Województwem Pomorskim i Urzędami Gmin z terenu Powiatu Nowodworskiego corocznie konkursu Piękna Wieś Pomorska w kategoriach „Wieś” i „Zagroda”.

Celem konkursu jest:

- ✓ ochrona i poprawa wartości krajobrazu przyrodniczego oraz kulturowego wsi,
- ✓ poprawa jakości życia na wsi,
- ✓ podniesienie atrakcyjności wypoczynkowej obszarów wiejskich,
- ✓ aktywizacja i integracja społeczności lokalnej,
- ✓ identyfikacja i analiza możliwych do przeniesienia dobrych praktyk w zakresie rozwoju obszarów wiejskich oraz przekazanie informacji na ich temat.

W omawianym okresie sprawozdawczym dotacje na zadania realizowane przy obiektach z terenu Powiatu Nowodworskiego, wpisanych do rejestru zabytków, udzielali też:

- ✓ Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków;
- ✓ Samorząd Województwa Pomorskiego,
- ✓ Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego,
- ✓ Gminy z terenu Powiatu Nowodworskiego.

Wykaz dotacji udzielonych przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w latach 2022-2023 przy zabytkach znajdujących się na terenie Powiatu Nowodworskiego:

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Wysokość dotacji (zł)
2022 r.			
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Barbary w Orłowie filia Parafii pw. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej	II etap prac konserwacji i restauracji barokowej ambony z kościoła filialnego pw. św. Barbary w Orłowie	Przyznana dotacja 20.000,00 Całkowity koszt zadania 68.836,58
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej	III etap konserwacji i restauracji barokowego stropu z kościoła pw. św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie	Przyznana dotacja 20.000,00 Całkowity koszt zadania 400.881,94
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Anny w Marynowach	II etap prac konserwatorskich przy ołtarzu głównym św. Anny Samotrzeć, środkowa kondygnacja ołtarza	Przyznana dotacja 20.000,00 Całkowity koszt zadania 85.248,00
4.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Prace konserwatorskie przy zespole rzeźb krucyfiksu tęczowego z kościoła – konserwacja zachowawcza	Przyznana dotacja 13.000,00 Całkowity koszt zadania 26.085,89
5.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Konserwacja ceglanej wschodniej części ściany południowej ze szkarpami i ścianami zakrystii	Przyznana dotacja 15.000,00 Całkowity koszt zadania 142.644,11
2023 r.			
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Barbary w Orłowie filia Parafii pw. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej	II etap prac konserwacji i restauracji barokowej ambony z kościoła filialnego pw. św. Barbary w Orłowie	Przyznana dotacja 20.000,00 Całkowity koszt zadania 119.604,80

2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie Sanktuarium Matki Bożej Szkaplerznej	III etap konserwacji i restauracji barokowego stropu z kościoła pw. św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie	Przyznana dotacja 20.000,00 Całkowity koszt zadania 380.000,00
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Anny w Marynowach	III etap prac konserwatorskich – prawy i lewy uszak – przytwierdzone do środkowej kondygnacji ołtarza głównego w kościele pw. Św. Anny w Marynowach	Przyznana dotacja 20.000,00 Całkowity koszt zadania 49.000,00
4.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Prace konserwatorskie przy południowej części ściany wschodniej kościoła pw. Św. Mikołaja w Żelichowie	Przyznana dotacja 15.000,00 Całkowity koszt zadania 168.545,89
5.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Konserwacja dwóch obrazów z parapetu empory chóru: „Boże Narodzenie” i „Pokłon trzech króli” w kościele pw. Św. Mikołaja w Żelichowie	Przyznana dotacja 20.000,00 Całkowity koszt zadania 24.492,89
6.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Konserwacja zachowawcza ambony w kościele pw. Św. Mikołaja w Żelichowie – oczyszczenie z zanieczyszczeń powierzchniowych, dezynfekcja, dezynsekcja, zabezpieczenie odspojonych fragmentów polichromii, impregnacja osłabionej struktury drewna, zabezpieczenie luźnych elementów	Przyznana dotacja 25.000,00 Całkowity koszt zadania 68.203,93
7.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Konserwacja zabytkowych drzwi wraz z progiem od strony wschodniej (prezbiterium) XIV-wiecznego kościoła parafialnego pw. Św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Przyznana dotacja 10.000,00 Całkowity koszt zadania 50.431,23
8.	Gmina Sztutowo	Budynek hali północnej DAW byłego obozu koncentracyjnego i zagłady Stutthof w Sztutowie: demontaż konstrukcji dachu z inwentaryzacją elementów, składowanie zdemontowanych elementów do oceny możliwości ponownego wykorzystania, zabezpieczenie odsłoniętych elementów murów	Przyznana dotacja 662.970,00 Całkowity koszt zadania 1.170.359,81
9.	Lech Urbankiewicz Dobrze Spanie	Odtworzenie ganku południowego ze scaleniem kolorystycznym elewacji południowej wraz z izolacją poziomą i pionową ściany południowej, odbudowę zejścia do piwnicy oraz schodów na I piętro – w budynku dawnej gospody z 1887 r. z funkcją mieszkalną, Jazowa 6, 82-100 Nowy Dwór Gdański	Przyznana dotacja 11.868,00 Całkowity koszt zadania 23.736,63

Wykaz dotacji udzielonych przez Samorząd Województwa Pomorskiego w latach 2022-2023 przy zabytkach znajdujących się na terenie Powiatu Nowodworskiego:

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Wysokość dotacji (zł) Całkowita wartość zadania
2022 r.			
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Anny w Marynowach	Konserwacja ołtarza głównego z kościoła pw. Św. Anny w Marynowach. Etap II. Środkowa kondygnacja ołtarza	Przyznana dotacja 42.624,00 Całkowity koszt zadania 85.248,00
2.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Żelichowo, kościół pw. Św. Mikołaja (XIV w.) – ratunkowe prace zabezpieczające zespół rzeźb – krucyfiks tęczowy (XVIII w.)	Przyznana dotacja 13.000,00 Całkowity koszt zadania 26.085,89
3.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Żelichowo, kościół pw. Św. Mikołaja (XIV w.), konserwacja wschodniej części ściany południowej ze szkarpami	Przyznana dotacja 70.000,00 Całkowity koszt zadania 142.644,11
4.	Lech Urbankiewicz Dobre Spanie	Odbudowa po pożarze budynku zabytkowego mieszkalnego – w zakresie odtworzenia ganku wschodniego wraz ze scaleniem kolorystycznym elewacji wschodniej szczytowej	Przyznana dotacja 129.049,00 Całkowity koszt zadania 265.260,73
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie	Konserwacja i restauracja barokowego, polichromowanego stropu z kościoła pw. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie – etap III	Przyznana dotacja 200.000,00 Całkowity koszt zadania 400.881,94
2023 r.			
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Anny w Marynowach	Konserwacja ołtarza głównego z kościoła pw. Św. Anny w Marynowach. Etap III	Przyznana dotacja 22.050,00 Całkowity koszt zadania 49.000,00
2.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Żelichowo, kościół pw. Św. Mikołaja (XVIII w.) – ratunkowe prace zabezpieczające ambonę	Przyznana dotacja 30.600,00 Całkowity koszt zadania 68.203,93
3.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Żelichowo, kościół pw. Św. Mikołaja (XIV w.) – konserwacja południowej części ściany wschodniej kościoła	Przyznana dotacja 71.400,00 Całkowity koszt zadania 168.545,80
4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Konserwacja zabytkowych drzwi wraz z progiem od strony wschodniej (prezbiterium) XIV-wiecznego kościoła parafialnego pw. Św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie	Przyznana dotacja 22.680,00 Całkowity koszt zadania 50.431,23
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie	Konserwacja i restauracja barokowego, polichromowanego stropu z kościoła pw. Św. Elżbiety Węgierskiej w Lubieszewie – etap IV	Przyznana dotacja 190.000,00 Całkowity koszt zadania 380.000,00

Wykaz dotacji udzielonych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w latach 2022-2023 przy zabytkach znajdujących się na terenie Powiatu Nowodworskiego w ramach programu Ochrona Zabytków, którego strategicznym celem jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewitalizację zabytków nieruchomych i ruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne:

Lp.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Wysokość dotacji (zł) Całkowita wartość zadania
2022 r.			
1.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Prace konserwatorskie wschodniej części ściany południowej	Przyznana dotacja 15.000,00 Całkowity koszt zadania 142.644,11
2.	Lech Urbankiewicz Dobre Spanie	Kontynuacja prac konserwatorskich i budowlanych w budynku po pożarze – etap V	Przyznana dotacja 253.056,68 Całkowity koszt zadania 390.260,73
3.	Monika Płocke i Tomasz Płocke	Drewnica, drewniany wiatrak koźlak (1718 r.): prace konserwatorskie i remont konstrukcji drewnianych podwalin i koźła	Przyznana dotacja 433.000,00 Całkowity koszt zadania 474.660,10
2023 r.			
1.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Żelichowo, kościół pw. Św. Mikołaja (XIV w., XVIII w.): rekonstrukcja drewnianej części wieży kościoła	Przyznana dotacja 300.000,00 Całkowity koszt zadania 301.889,11
2.	Parafia Rzymskokatolicka w Lubieszewie	Orłowo, kościół pw. Św. Barbary (XIV w.): konserwacja barokowego chóru i gotyckiej krypty – etap III	Przyznana dotacja 75.000,00 Całkowity koszt zadania 119.604,80

Do jednostek samorządu terytorialnego z terenu Powiatu Nowodworskiego skierowano ankietę w celu zebrania informacji na temat inicjatyw podjętych w latach 2022-2023 na rzecz ochrony zabytków Powiatu Nowodworskiego w ramach działalności jednostek.

Zadania jednostek samorządu terytorialnego obejmują między innymi działania z zakresu kultury, w tym ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Jednostki samorządu terytorialnego, jako podmioty realizujące opiekę nad zabytkami, pełnią podwójną rolę. Z jednej strony jako właściciele bądź zarządcy zabytków zobowiązane są do sprawowania nad nimi opieki, z drugiej – opieka nad zabytkami należy do zadań publicznych, do realizowania których jednostki samorządu terytorialnego są powołane. Wyniki zaprezentowano poniżej.

Nowy Dwór Gdański

Gmina Nowy Dwór Gdański w latach 2022-2023 miała opracowaną Gminną Ewidencję Zabytków oraz posiadała Gminny Program Opieki Nad Zabytkami Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2022-2025, przyjęty Uchwałą nr 383/LI/2022 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 30 czerwca 2022 roku w sprawie przyjęcia Programu Opieki Nad Zabytkami Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2022 – 2025.

Gmina jest właścicielem 5 obiektów zabytkowych, wpisanych do rejestru zabytków oraz 21 obiektów zabytkowych, które ujęte są w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. Obiektami zabytkowym pełniącym funkcję kulturalną lub turystyczną są m.in.: budynek Żuławskiego Parku Historycznego znajdujący się w Nowym Dworze Gdańskim przy ul. Kopernika 17, budynek Żuławskiego Ośrodka Kultury, Cmentarz menonicki Cyganek-Żelichowo, budynek szkoły w Kępkach.

Gmina ma opracowane zasady przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy obiektach zabytkowych przyjęte Uchwałą Nr 265/XXXIII/2009 Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim z dnia 10 września 2009 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków. Gmina ma opracowany Gminny Program Rewitalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2017-2023 (obszar: Nowy Dwór Gdański centrum).

Wykaz dotacji udzielonych przez Gminę Nowy Dwór Gdański w latach 2022-2023 na prace konserwatorskie i remontowe przy zabytkach nie będących własnością gminy:

Wnioskodawca		Nazwa zadania	Wysokość dotacji (zł)
2022 r.			
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Anny w Marynowach	Cz. I. Konserwacja ołtarza głównego z kościoła pw. Św. Anny w Marynowach. Etap III. Środkowa kondygnacja ołtarza	Cz. I. Przyznana dotacja 20.624,00 Całkowity koszt zadania 85.248,00
		Cz. II. Konserwacja ołtarza głównego z kościoła pw. Św. Anny w Marynowach. Etap III. Środkowa kondygnacja ołtarza. Obraz główny	Cz. II. Przyznana dotacja 15.022,00 Całkowity koszt zadania 30.044,00
2.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Konserwacja wschodniej części ściany południowej wraz ze szkarpami	Przyznana dotacja 20.000,00 Całkowity koszt zadania 142.644,11
2023 r.			
1.	Parafia Greckokatolicka pw. św. Mikołaja w Żelichowie	Żelichowo, kościół pw. Św. Mikołaja (XIV w.), konserwacja południowej części ściany wschodniej kościoła	Przyznana dotacja 20.000,00 Całkowity koszt zadania 168.545,80

W Nowym Dworze Gdańskim, cyklicznie, raz w roku, odbywa się Dzień Osadnika. Jest to święto zainicjowane przez Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego – Klub Nowodworski, które służy wszystkim mieszkańcom gminy i daje możliwość wspólnego pochylenia się nad historią regionu, związaną z obchodami przybycia na Żuławy pierwszych osadników po II wojnie światowej. Kultywowanie tradycji, regionalnych strojów, potraw, obrzędów itp. odbywa się podczas organizowanych corocznie Dni Żuław czy Dożynek Gminnych. Cyklicznym wydarzeniem jest również Noc Muzeów organizowana w Żuławskim Parku Historycznym i Żuławskim Ośrodku Kultury – jest to impreza kulturalna, polegająca na udostępnianiu muzeów oraz instytucji kultury w wybranym dniu, w godzinach nocnych. Organizatorzy przygotowują także specjalne atrakcje np. zwiedzani pomieszczeń zazwyczaj niedostępnych, koncerty, poczęstunki, warsztaty, scenki rodzajowe itp.

W 2022 r. Gmina Nowy Dwór Gdański zakupiła publikację w ilości 200 szt. (o wartości 10.000,00 zł) Andrzeja Kasperka pt. „Mój płaski kraj Żuławy” – zbiór artykułów,

opowiadań literacko – historycznych, wśród których można znaleźć takie tematy jak „Żuławskie ślady” Czesława Miłosza, Mennonickie korzenie Anny German, Tłusty żuławiak, Osadnicy z Wołynia i nie tylko, czy też Serowar żuławski.

Stegna

W okresie 2022-2023 Gmina Stegna nie posiadała Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami, a Gminna Ewidencja Zabytków została opracowana i funkcjonowała w w/w latach.

Gmina Stegna jest właścicielem 8 obiektów zabytkowych, które ujęte są w Gminnej Ewidencji Zabytków. Obiektami zabytkowymi pełniącymi funkcję kulturalną jest świetlica wiejska w Tujsku oraz świetlica wiejska w Żuławkach.

Gmina ma opracowane zasady przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy obiektach zabytkowych przyjęte Uchwałą Nr XLII/433/10 Rady Gminy Stegna z dnia 12 października 2010 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

W latach 2022 i 2023 Gmina Stegna nie przeprowadzała prac przy zabytkach będących własnością Gminy Stegna. W latach 2022-2023 Gmina Stegna nie przyznawała dotacji na prace konserwatorskie i remontowe przy zabytkach nie będących własnością Gminy Stegna.

Na terenie Gminy Stegna organizowane są imprezy kultywujące tradycję, regionalny strój, potrawy, obrzędy:

- Mistrzostwa Świata w poławianiu bursztynu – zawody odbywające się corocznie w wakacje na plażach polskiego wybrzeża, organizowane od 1998 r. Finały odbywają się w miejscowości Jantar. Zawody polegają na wylawianiu i wybieraniu jak największej liczby bursztynowych bryłek w wyznaczonym czasie.
- Dożynki gminne – święta całej społeczności gminy i powiatu, w szczególności uhonorowanie trudu rolników i zwieńczeniem ich całorocznej pracy.
- Świąteczna Trasa Mikołajkowa – impreza świąteczna podczas której następuje przejazd samochodami strażackimi z Ochotniczej Straży Pożarnej z Mikołajem po terenie Gminy Stegna.

Sztutowo

Gmina Sztutowo w latach 2022-2023 posiadała Gminną Ewidencję Zabytków, natomiast nie opracowano w w/w okresie Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami.

Gmina jest właścicielem 1 obiektu zabytkowego wpisanego do rejestru zabytków (1 zespół, w którym znajdują się 4 obiekty – pod jednym numerem rejestru) oraz 5 obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków. W dniu 30 marca 2023 r. Gmina Sztutowo przekazała własność obiektu Nowa Kuchnia Obozowa (będącego częścią zespołu Stutthof) na rzecz Muzeum Stutthof. Zespół byłego obozu Stutthof, należący do Muzeum, pełni funkcję kulturalną.

Gmina Sztutowo nie podjęła uchwały odnośnie zasad przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy obiektach zabytkowych.

Wykaz wykonanych prac konserwatorskich i remontowych przy zabytkach stanowiących własność/współwłasność Gminy Sztutowo w latach 2022- 2023:

Lp.	Zabytek	Rodzaj prac	Wysokość nakładów w zł
2022 r.			
1.	Hala magazynowa DAW południowa – zespół byłego obozu Stutthof	Wykonanie ekspertyzy i inwentaryzacji hali południowej DAW byłego obozu koncentracyjnego i zagłady Stutthof w Sztutowie	Nakłady gminy 56.210,00 Całkowity koszt zadania 156.210,00
2.	Hala magazynowa DAW północna – zespół byłego obozu Stutthof	Wykonanie ekspertyzy technicznej i projektu rozbiórki dachu wraz z projektem rekonstrukcji /odtworzenia i kosztorysem – dla dachu budynku hali północnej byłych Niemieckich Zakładów Zbrojeniowych DAW	Nakłady gminy 3.075,00 Całkowity koszt zadania 3.075,00
3.	Hala magazynowa DAW północna – zespół byłego obozu Stutthof	Prace zabezpieczające dach	Nakłady gminy 29.220,00 Całkowity koszt zadania 29.220,00
4.	Nowa kuchnia obozowa	Prace zabezpieczające dach	Nakłady gminy 7.879,00 Całkowity koszt zadania 7.879,00
2023 r.			
1.	Hala magazynowa DAW północna – zespół byłego obozu Stutthof	Wykonanie demontażu dachu oraz części ścian hali północnej, położonej na działce nr 394/4 w Sztutowie, zabytku w strefie ochronnej Pomnika Zagłady	Nakłady gminy 235.700,00 Całkowity koszt zadania 898.670,00
2.	Hala magazynowa DAW południowa – zespół byłego obozu Stutthof	Zabezpieczenie obiektu hali południowej, zlokalizowanej na działce nr 394/4 w Sztutowie – tymczasowym zadaszeniem przed czynnikami atmosferycznymi	Nakłady gminy 73.177,00 Całkowity koszt zadania 73.177,00

Na terenie Gminy corocznie – w dniu imienin Piotra i Pawła – organizowana jest impreza „Dni Rybaka”, nawiązująca do tradycji rybołówstwa oraz szkutnictwa. Wydarzenie łączy w sobie zarówno elementy teraźniejszości jak i historii, a uroczystościom towarzyszą obchody Ogólnopolskich Imienin Piotra i Pawła. Co roku organizowany jest Bieg Pamięci Narodowej organizowany przez Muzeum Stutthof. Corocznie organizowane są także Dożynki gminne oraz urodziny gminy, które nawiązują do rocznicy utworzenia 15.09.1945 roku Gminy Sztutowo. Podczas tej uroczystości odbywają się rekonstrukcje historyczne, biesiadowanie i wspólne zdjęcie mieszkańców.

W roku 2022 opublikowano artykuł w kwartalniku Prowincja (2022, nr 3): Andrzej Kasperek „Mała wieś o wielkiej historii. Sztutowo w cieniu Stutthofu”.

Gmina Sztutowo w latach 2022-2023 prowadziła liczne działania promocyjne i edukacyjne dotyczące dziedzictwa kulturowego:

- Letnia podróż pomiędzy wodami – upowszechnianie rybackiego i morskiego dziedzictwa kulturowego wśród dzieci z Mierzei Wiślanej (półkolonie dla 45 dzieci),
- „Piknik Wielkanocny” – kiermasz świąteczny,
- Wigilia gminna w Sztutowie. Wspólne kolędowanie mieszkańców połączone z kiermaszem bożonarodzeniowym.
- Otwarty konkurs ofert na zadania z zakresu: kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (zrealizowano „Rodzinne gotowanie – IV Sztutowski Turniej Kulinaryny”),
- Rodzinne warsztaty tworzenia ozdób wielkanocnych w świetlicy w Sztutowie,
- Otwarty konkurs ofert na zadania z zakresu: kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (zrealizowano „Rodzinne gotowanie – V Sztutowski Turniej Kulinaryny”).

Wśród niematerialnego dziedzictwa Gminy Sztutowo należy wymienić: zwyczaj święcenia łodzi rybackich w dniu Piotra i Pawła patronów rybaków, rzemiosło tradycyjne związane z rybactwem, rzemiosło związane z obróbką bursztynu czy tradycje kulinarne związane z potrawami z ryb.

Ostaszewo

Gmina Ostaszewo posiada „Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Ostaszewo na lata 2020-2023” przyjęty Uchwałą Nr XVIII/114/2020 Rady Gminy Ostaszewo z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Ostaszewo na lata 2020-2023 oraz Gminną Ewidencję Zabytków.

Gmina Ostaszewo jest właścicielem 5 obiektów zabytkowych, które ujęte są w Gminnej Ewidencji Zabytków. Obiektem zabytkowym pełniącym funkcję kulturalną jest budynek świetlicy wiejskiej w Nowej Kościelnicy.

Gmina posiada własne zasady przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy obiektach zabytkowych przyjęte Uchwałą Nr XL/225/2014 Rady Gminy Ostaszewo z dnia 26 sierpnia 2014 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, jednakże w latach 2022-2023 nie przyznano dotacji z budżetu gminy na cel określony w uchwale. Na terenie gminy nie ma parku kulturowego.

Na terenie Gminy Ostaszewo cyklicznie organizowana jest impreza „Letni impuls kultury”, mająca na celu promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego m.in. poprzez organizację konkursów mających na celu wykreowanie produktów, promowanie dziedzictwa kulturowego poprzez stoiska promocyjne, występy lokalnych twórców.

Krynica Morska

Gmina Miasta Krynica Morska w latach 2022-2023 posiadała Gminną Ewidencję Zabytków, natomiast nie opracowano w w/w okresie Gminnego Programu Opieki Nad Zabytkami. Gmina nie posiada własnych zasad przyznawania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane przy obiektach zabytkowych, nie utworzyła parku kulturowego.

Gmina jest właścicielem 4 obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.

W Krynicy Morskiej corocznie organizowane są Międzynarodowe Regaty o Puchar trzech Marszałków na Zalewie Wiślanym, Święto Dzika, Jarmark Sztuki i Rękodzieła.

II. Ochrona krajobrazu kulturowego powiatu.

W planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego oraz przy kształtowaniu środowiska, uwzględnia się ochronę zabytków. Egzekwowane są zapisy dotyczące działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną konserwatorską (na których obowiązują określone ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na nich zabytków), określonych w dokumentach programowych, odnoszących się do zabytków.

Samorządy gminne podejmują uchwały w zakresie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, gdzie określone są między innymi zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz kształtowania krajobrazu, zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej.

Wszelkie działania inwestycyjne wymagają na terenach objętych ochroną, opinii nadzoru konserwatorskiego, zgodnie z odrębnymi przepisami w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, co jest realizowane przez odpowiednie instytucje.

Dodatkowo prowadzona jest walka z samowolami budowlanymi na obszarach objętych ochroną konserwatorską poprzez systematyczne kontrole Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Powiecie Nowodworskim. W przypadku wykrycia samowoli budowlanej, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane wydawana jest, jeśli jest taka możliwość, decyzja administracyjna w zakresie legalizacji samowoli budowlanej, lub decyzja o rozbiórce obiektu, której wykonanie jest egzekwowane.

III. Promocja, edukacja i dokumentacja walorów dziedzictwa kulturowego powiatu

W celu rozpowszechnienia walorów Powiatu Nowodworskiego i wykorzystania ich w promocji kultury i dla rozwoju turystyki, na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Nowym Dworze Gdańskim opisane zostały najciekawsze zabytki powiatu. Umieszczona została również informacja o możliwości ubiegania się o dotację na prace przy obiektach zabytkowych. Opracowana karta usługi informuje, w jaki sposób wnioskodawca może ubiegać się o udzielenie dotacji celowej z budżetu Powiatu Nowodworskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków znajdujących się na obszarze Powiatu.

Jednym z zadań w działalności Powiatu Nowodworskiego jest gospodarcze wykorzystywanie jego walorów turystycznych poprzez budowę dogodnej infrastruktury, atrakcyjną ekspozycję zabytków wraz z ich funkcją użytkową, odpowiednie wykorzystanie walorów przyrodniczych i promocję w tym zakresie. Wykorzystanie walorów turystycznych

Powiatu jest ważnym impulsem rozwoju gospodarczego. Jedną z metod rozwoju turystyki jest poprawa infrastruktury technicznej.

Z działań promocyjnych powiatu należy wymienić imprezy oraz uroczystości organizowane i współorganizowane oraz współfinansowane przez Powiat Nowodworski. Niektóre mają charakter cykliczny, inne jednorazowy. Dożynki Powiatowe organizowane są w miejscowościach poszczególnych gmin Powiatu Nowodworskiego. Każdego roku, odbywa się uroczysta Wigilia Powiatowa połączona z kiermaszem Bożonarodzeniowym. Starosta Nowodworski obejmuje honorowym patronatem przedsięwzięcia o zasięgu ponadgminny. W ramach tego patronatu Powiat Nowodworski dotuje imprezy, które mają również za zadanie kultywowanie walorów dziedzictwa kulturalnego Powiatu. Przykładem jest przedsięwzięcie „Bieg Pamięci” organizowane przez Muzeum Stutthof w Sztutowie. W roku 2023 Pan Tomasz Ołdziejewski otrzymał Nagrodę Starosty Nowodworskiego za twórczą i artystyczną pracę z bursztynem.

Powiat Nowodworski, w ramach otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych, co roku wspiera realizację przedsięwzięć upowszechniających kulturę, sztukę oraz promocję regionu. W ramach przeprowadzonego otwartego konkursu ofert na realizację w 2022 r. przez organizacje pozarządowe zadań publicznych w zakresie kultury i sztuki oraz turystyki przeznaczono z budżetu Powiatu Nowodworskiego kwotę 7.000,00 zł, a w roku 2023 kwotę 3.000,00 zł.

W latach 2022-2023 przyznano dotacje z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego dla:

- ✓ Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie - „*Festiwal pieśni dla mieszkańców Powiatu Nowodworskiego*” wysokości 2.500,00 zł,
- ✓ Europejskie Ugrupowanie na Rzecz Edukacji i Kreowania Aktywności „EUREKA”- „*Rejs śladami ewakuacji morskiej KL Stutthof z Mikoszewa na Rugię*” w wysokości 2.000,00 zł,
- ✓ Europejskie Ugrupowanie na Rzecz Edukacji i Kreowania Aktywności „EUREKA”- „*Na Zaruskim przez wieki sztuknictwa na Pomorzu*” w wysokości 2.500,00 zł,
- ✓ Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jadwigi Królowej w Kmiecinie - „*Festiwal pieśni dla mieszkańców Powiatu Nowodworskiego*” wysokości 2.000,00 zł,
- ✓ Europejskie Ugrupowanie na Rzecz Edukacji i Kreowania Aktywności „EUREKA”- „*Młodzież na rzecz pamięci o ofiarach Rejsów Śmierci*” w wysokości 1.000,00 zł,

Dodatkowo Powiat Nowodworski zakupuje kwartalnik społeczno-kulturalny Dolnego Powiśla i Żuław „Prowincja”, który skierowany jest do mieszkańców powiatu kwidzyńskiego, sztumskiego, malborskiego i nowodworskiego. Na łamach czasopisma lokalni autorzy prezentują fragmenty prozy, poezji, reportaże historyczne, prace plastyczne oraz sylwetki lokalnych pasjonatów. Celem kwartalnika są działania związane z ochroną regionalnego dziedzictwa kulturowego i integracją społeczności lokalnej.

Czasopismo jest ważnym miejscem publicznej debaty dotyczącej problemów społeczno-kulturowych tej części Pomorza – Żuław i Dolnego Powiśla. Twórcą kwartalnika zależy na aktywizacji mieszkańców, wzroście zaangażowania społecznego, rozwoju twórczych pomysłów i przedsięwzięć kulturalnych oraz promocji regionu.

Istotnym elementem promującym i dokumentującym zasoby dziedzictwa kulturowego Powiatu Nowodworskiego są wydawnictwa i projekty realizowane przez instytucje kultury. Ważną rolę odgrywa Żuławski Park Historyczny, placówka kulturalno-muzealna z siedzibą w

Nowym Dworze Gdańskim będącą gminną jednostką organizacyjną prowadzoną przez Stowarzyszenie Miłośników Nowego Dworu Gdańskiego Klub Nowodworski. Wśród ekspozycji stałych w muzeum znajdują się:

- ✓ fragment wiatraka odwadniającego pochodzącego z Ostaszewa,
- ✓ różnego typu nagrobki uratowane od zniszczenia jak drewniana stela z Cyganka,
- ✓ makietę przedwojennego Nowego Dworu Gdańskiego,
- ✓ kącik poświęcony firmie rodzinnej Stobbe – butelki, transportery, beczki, kieliszki oraz fragment komina z fabryki,
- ✓ ekspozycja „Na polskim polderze. Z dziejów mennonitów–niderlandzkiej mniejszości religijnej”,
- ✓ dokumenty, gazety, zdjęcia.

Muzeum Stutthof w Sztutowie, państwowa instytucja kultury podlega Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Muzeum jest nie tylko Miejscem Pamięci mającym przypominać o zbrodniach niemieckich nazistów, jest to także ważny ośrodek na mapie Pomorza i Polski badający historię Żuław, również tej powojennej. Zbiór muzealiów liczy ponad 1300 eksponatów związanych z funkcjonowaniem byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego Stutthof oraz jego podobozami. Przedmioty te, ze względu na swój wyjątkowy charakter, są świadectwem cierpienia tysięcy ludzi, prymitywnych warunków, w których przyszło im żyć, a także próby zachowania człowieczeństwa za drutami Stutthofu. W zbiorach muzeum znajdują się m. in.:

- ✓ Artefakty związane z funkcjonowaniem byłego niemieckiego obozu koncentracyjnego Stutthof – sprzęt z wyposażenia baraków zamieszkałych przez więźniów, szpitala obozowego i krematorium, narzędzia terroru i przedmioty związane z procesem zagłady.
- ✓ Przedmioty osobistego użytku przywiezione przez więźniów do obozu i tam im odebrane.
- ✓ Przedmioty osobistego użytku nielegalnie wykonane przez więźniów w obozie oraz nielegalna twórczość artystyczna więźniów: ozdobne kasetki, papierosnice, popielniczki, biżuteria, łyżki, rysunki, portrety, pamiątniki.
- ✓ Artefakty należące do członków załogi SS: hełmy, nieśmiertelniki, odznaczenia wojskowe, pejcze i pałki do bicia.
- ✓ Powojenne dzieła sztuki o tematyce martyrologicznej poświęcone pamięci ofiar Stutthofu: rzeźba, malarstwo, rysunek, grafika.

Działania badawcze i naukowe Muzeum Stutthof w ostatnich latach zaowocowały licznymi publikacjami. Pierwszą powstałą publikacją są „Komunikaty”, które w założeniu miały informować na bieżąco o codziennej pracy Muzeum we wszystkich jej obszarach. Następnymi publikacjami były informatory o obozie koncentracyjnym Stutthof. Za nimi powstała monografia KL Stutthof oraz publikacja o Żydach i różnych aspektach obozu, takich jak praca, czy narodowość więźniów. Ponadto Muzeum publikuje wspomnienia byłych więźniów, książki o regionie oraz upowszechnia efekty dalszych prac badawczych o obozie i II wojnie światowej.

Muzeum Zalewu Wiślanego w Kątach Rybackich to jeden z oddziałów Centralnego Muzeum Morskiego w Gdańsku. W muzeum można zobaczyć tradycyjne łodzie rybackie z okolic Zalewu, w tym 10 metrowy barkas - jednostka o napędzie żaglowym wykorzystywana przez rybaków jeszcze w latach 60-tych XX wieku, a nawet ślizg lodowy - Ludowy 8, zwany także od nazwiska konstruktora "Weilandem". Bardzo okazale prezentuje się również oryginalny warsztat szkutniczy rodziny Schmidtów i kompletny zespół narzędzi

szkutniczych z przełomu XIX i XX wieku w tym kilkanaście strugów służących do obróbki drewna. Na wystawach przygotowanych przez Narodowe Muzeum Morskie w Gdańsku prezentowana jest głównie historia szkutnictwa i rybołówstwa nad Zalewem Wiślanym.

Podsumowanie

Zadania dla poszczególnych celów określone w Programie są realizowane i obejmują zarówno działania bezpośrednio wpływające na poprawę stanu zachowania zabytków, jak i projekty, upowszechniające i promujące lokalne dziedzictwo kulturowe oraz zwiększające świadomość społeczną w zakresie potrzeby jego zachowania.

Uzyskane informacje potwierdzają aktywność właścicieli obiektów zabytkowych w zakresie pozyskiwania środków finansowych z przeznaczeniem na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach, dzięki którym poprawiono stan techniczny zabytków. W kolejnych latach planowane jest wspieranie inicjatyw podejmowanych przez właścicieli zabytków mających na celu zahamowanie procesu degradacji zabytków, a tym samym dążenie do poprawy stanu budynków zabytkowych. Podejmowane będą przedsięwzięcia mające za zadanie kultywowanie tradycji i promocję regionu. Powyższe działania z pewnością przyczynią się do większej ochrony dziedzictwa kulturowego Powiatu Nowodworskiego oraz do zwiększenia jego atrakcyjności turystycznej oraz budowania silnej tożsamości lokalnej jego mieszkańców.